

Het wetsvoorstel brengt een nadere categorisering aan van mediators: juridisch gekwalificeerde registermediators en overige mediators. Er wordt door deze voorstellen extra waarde gehecht aan een mediator met een stevige juridische achtergrond: alleen deze mediators komen in aanmerking voor de titel registermediator en de bijbehorende rechten en bevoegdheden. Ik vind dit een ongewenste juridisering van de professie van mediator, tenminste binnen de categorie registermediators. Ik kan dit niet rijmen met de oorspronkelijke bedoeling van mediation: om tot een niet-juridische benadering van conflictoplossing te komen. Naar mijn idee komt met dit wetsvoorstel deze oorspronkelijke doelstelling van mediation in het nauw.

Ik vind het een verarming als mediators uit andere hoek dan de juridische (bv. psychologen, personeelsfunctionarissen, coaches, etc.) op deze wijze uitgesloten worden van het registermediatorschap. Terwijl juist vaak deze professionals bij uitstek vaardig zijn als mediator. Deze niet juridische mediators kunnen weliswaar blijven bestaan, maar hun markt wordt wel aanzienlijk verkleind door de voorstellen waarbij voor overheid en voor rechtbankzaken verplicht wordt gesteld om een registermediator in te schakelen (tenzij niet beschikbaar). De vraag is of er aldus voor deze niet juridisch georiënteerde mediators voldoende markt overblijft om te kunnen blijven bestaan. Zo niet, dan dreigt uiteindelijk met dit wetsvoorstel een belangrijke meerwaarde van mediation als kind met het badwater te worden weggegooid. Ik pleit er dan ook voor om de titel registermediator niet te beperken tot juridisch geschoolde mediators, dan wel om de "afnameplicht" voor rechtbanken en overheidsorganen niet over te nemen in het definitieve wetsvoorstel.

Verder signaleer ik dat bij de verplichting voor gemeenten, provincies en organen van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht zijn ingesteld, om uitsluitend gebruik te maken van registermediators géén onderscheid wordt gemaakt in voor welk type zaken deze organen een mediator willen inschakelen. Met andere woorden, ook in het geval van privaatrechtelijke kwesties, of personeelsaangelegenheden, zijn deze organen, gemeenten en provincies, verplicht om een registermediator te benaderen. Hiermee worden deze organen, gemeenten en provincies, verdergaand beperkt in hun vrijheid in keuze van mediator dan andere partijen bij private kwesties. Ik zie niet wat deze beperking van keuzevrijheid voor overheidsorganen in bijvoorbeeld private kwesties rechtvaardigt. Ik kan een onderliggende motivering hiervoor ook niet vinden in de Memorie van Toelichting.

Ik wil hiernaast er op wijzen dat de ervaring van afgelopen jaren met overheidsmediation heeft uitgewezen dat het van zeer toegevoegde waarde is om mediators in te zetten met kennis van het reilen en zeilen binnen een gemeente/provincie en van ambtenarenrecht (bij personeelsaangelegenheden). Daarom worden vaak met succes en naar tevredenheid van alle partijen interne mediators ingezet (zie onder meer het rapport van het NMI en de Vereniging GemeenteMediation "Onderzoek bij gemeenten naar de stand van mediation"), dan wel gebruik gemaakt van een Mediatorspool. In zo'n pool zitten ambtenaren die tevens NMI-mediator zijn en deze kunnen worden ingezet voor een mediation van een van de aangesloten gemeenten/provincie/waterschap, niet zijnde de eigen organisatie. Ik ben zelf lid van de Mediatorspool Brabant en zie dagelijks de voordelen van deze werkwijze: inzet van terzake kundige en onafhankelijke mediators, tegen aantrekkelijk tarief (omdat het principe wordt gehanteerd van inzet met gesloten beurzen). Blijkens de wetsvoorstellen moet een registermediator 12 mediations per jaar verrichten, dan wel 120 mediationuren per jaar. Voor de meeste overheidsmediators zal dit naar mijn inschatting niet haalbaar zijn, omdat zij hun rol als overheidmediator veelal combineren met een reguliere ambtelijke functie. Dit betekent dat met dit wetsvoorstel afscheid lijkt te worden genomen van het gedachtegoed dat het zinvol is om overheidsmediations te laten doen door een mediator die thuis is in overheidsland. Dit vind ik een ongewenste ontwikkeling. Mijn pleidooi is dan ook om het wetsvoorstel dusdanig aan te passen dat de huidige succesvolle praktijk van overheidsmediation en inzet van ambtenaar-mediators in mediatorspoolverband bestendig kan worden.

Hoogachtend,

Mevr. mr. R. Kieboom, ambtenaar gemeente Tilburg, NMI-mediator,

lid van Mediatorspool Brabant en eigenaar van

KIEBOOM *mediation* *coaching*